

สภาพ และปัญหาการเรียนรู้อังกฤษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลใน พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้¹

Situations and Problems in Learning English at Secondary Schools Affiliated with Municipalities in the Three Southern Border Provinces

เจตน์สฤกษ์^{1*} สังข์พันธ์^{1*}, เก็ดถวา บุญปราก² และวันทนา ไกรฤกษ์³
Jedsarid Sangkapan^{1*}, Kettawa Boonprakarn² and Wantana Krairiksh³

¹ คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

¹ Faculty of Liberal Arts and Education, Hatyai University, Songkhla, Thailand.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

² Assist Prof.(Ph.D.), Department of Education Foundation, Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

³ Assist Prof., Department of Language and Linguistic, Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University, Thailand.

* Corresponding E-mail: sapichai@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพ และปัญหาการเรียนรู้อังกฤษโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มครู-อาจารย์ และนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 18 คน นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกหมวดหมู่ ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพโดยทั่วไปครูมีภาระงานสอนหลายช่วงชั้นทำให้ต้องเตรียมการสอนหลายระดับ นอกจากภาระงานสอนภาษาอังกฤษแล้วยังมีภาระงานด้านอื่นอีก ครูเรียนรู้อการจัดทำแผนการสอนโดยการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดในห้องเรียนไม่ได้จัดนอกสถานที่ สื่อการสอนที่ใช้จะเป็นบัตรคำ เกม รูปภาพ และแบบเรียน ปัญหาที่พบ ส่วนใหญ่ครูมีเวลาเตรียมการสอนน้อยเพราะสอนหลายระดับ ขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะใช้ภาษาอังกฤษสลับภาษาไทย นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ห้องปฏิบัติการ

ทางภาษาไม่มี ไม่มีงบประมาณในการจ้างครูมาสอนเพิ่มเติม และการซื้อสื่อการสอน โรงเรียนปิดบ่อย
เนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ จึงทำให้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษน้อยลง

คำสำคัญ: สภาพปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ, การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในพื้นที่สาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This article aims to survey the situations and problems in learning English at the secondary schools affiliated with municipalities in the three southern border provinces. The data were collected via in-depth interviews from a group of 18 teachers and students in the three southern border provinces. Qualitative method was used to analyze the data which were classified, summarize and synthesize respectively, prior to descriptive and analytical presentation. The results showed the general situations and the problem as follows. In general, teachers have classes at different levels so they have to spend much time in lesson preparation. In addition to teaching loads, teachers also have other responsibilities. For example, they have to attend a training program in how to make lesson plans via related organizations and peers. Extra curriculum activities can only be held in class. Learning materials are in the forms of cards, games, pictures and textbooks. For the problem, teachers have not enough time for teaching preparation. During classroom activities, they switch from Thai to English on and off. Students are too shy to answer questions. There is no language laboratory, nor budget for hiring more teachers and buying more teaching materials. Beside, schools are often closed due to the violence occurring in the area, causing less time in learning English.

Keywords: Situations and Problems in Learning English, Learning English in the Three South Border Provinces

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ทั้งครูผู้สอนและตัวผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อได้หลายรูปแบบซึ่งล้วนแต่ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เช่น สื่อโทรทัศน์มีรายการภาคภาษาอังกฤษที่น่าสนใจ สามารถฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษได้หลายรายการเช่น รายการข่าว News line รายการ Morning talk

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้และสามารถใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว และวัฒนธรรมที่หลากหลายและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบกับประเทศไทยมีการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งสภาพสังคมยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ จึงทำให้ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทยในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้เรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะคือ ฟัง พูด อ่าน เขียน (เสาวภาคย์ ศรีโยธา, 2555, 1)

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนรู้อังกฤษพบว่าในงานศึกษาของเสาวภาคย์ ศรีโยธา (2555) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.23 เป็นเพราะนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษน้อย ผู้เรียนไม่กล้าพูดไม่กล้าแสดงออก ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และมีทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษน้อย จึงทำให้เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้อังกฤษ ส่วนในงานศึกษาของศิลาวาตี สาและ (2553) พบว่า ปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 มีจำนวนบทเรียนมากเกินไป ไม่สามารถสอนให้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านผู้สอน ด้านสื่อการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 และ 3.60 ตามลำดับ

ในการพัฒนาการศึกษาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้ประกาศให้โรงเรียนต่าง ๆ ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้พัฒนาจากหลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่ 3 ฉบับ คือ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยหลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่ก่อนหน้านี้ใช้นานกว่า 10 ปี โดยพบข้อบกพร่องในหลักสูตรเดิมหลายประเด็น คือ หลักสูตรเดิมไม่สามารถสนองความต้องการอันแท้จริงของท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ เนื่องจากความต้องการในท้องถิ่นต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ควรต้องปรับเปลี่ยนพื้นฐานในการคิดของคนไทยให้ก้าวทันยุคสมัย ดังนั้นในปี 2551 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์ และสนองต่อท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสภาพปัจจุบันได้ และกระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้เกิดขึ้นในยุคสารสนเทศ ซึ่งความรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นในการหาความรู้และการสื่อสาร

นอกจากนั้นแล้วกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้ติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตลอดมา ผลการศึกษาพบว่าสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถส่งเสริมให้เยาวชนไทยก้าวไปสู่สังคมความรู้ได้อย่างทันการณ์ ปัญหาอุปสรรคประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับการจัดระบบการเรียนการสอนในพื้นที่เสี่ยงภัยสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ในด้านของวิชาและเวลาเรียน ซึ่งนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องละหมาดในช่วงวันศุกร์ทำให้มีการปรับชั่วโมงสอนวิชาสามัญ นอกจากนี้ที่ตั้งของโรงเรียนนับเป็นอุปสรรคในการพัฒนาอีกด้วย โดยเฉพาะโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยพบว่า โรงเรียนมักขาดโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนทั้งในแง่การพัฒนาบุคลากร งบประมาณ และสวัสดิการต่าง ๆ โรงเรียนในพื้นที่ชนบทมักขาดแคลนครูสอนภาษาอังกฤษ และนักเรียนในชนบทมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ บางครั้งโรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยต้องปิดการสอนในช่วงสถานการณ์รุนแรง และบางครั้งครูผู้สอนลาออกหรือย้ายไปโรงเรียนอื่น ซึ่งนับว่าเป็นการซ้ำเติมปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาเยาวชนให้ล่าช้าออกไปอีก (โรงเรียนอัสดีนียาตุลอิสลามียะห์, 2552)

ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาอันเนื่องมาจากครูผู้สอนซึ่งนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนเช่นกัน เช่น ครูมีคาบสอนมากเกินไป ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบงานอื่นในโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษไม่มีคุณวุฒิทางการสอนภาษาอังกฤษ และขาดความมั่นใจในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เช่น สื่อการสอน ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน และปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน (Brown, 2000; Brown, 2007; Ellis, 1994)

การแก้ปัญหาการเรียนรู้อังกฤษ ได้มีนักวิชาการให้ความสนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น ศึกษาประเด็นการสอนเพื่อแก้ปัญหาการไม่จำคำศัพท์และไม่ทราบความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนโดยใช้สื่อการสอนอยู่หลายวิธี รวมทั้งที่ใช้เกมคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นการวิจัยที่เน้นเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับการศึกษาในระบบ แต่อย่างไรก็ตามนักวิชาการได้ให้ความสนใจศึกษาประเด็นสภาพการเรียนรู้อังกฤษของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการ ปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อย ประกอบกับในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นภาษามลายู หากมีการทำวิจัยดังกล่าวจะช่วยให้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอน และปัญหาที่แท้จริงในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ว่าปัญหาใดมีความสำคัญมากขึ้น เพื่อที่จะได้เร่งแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนได้ทันทั่วทั้งตลอดจนสามารถกำหนดนโยบาย เพื่อหาแนวทางที่ควรจะเป็นในการแก้ไขปัญหการเรียนรู้อังกฤษให้ถูกจุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาสังกัดโรงเรียนเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส

แนวคิด และการทบทวนวรรณกรรม

Delors (1998) กล่าวว่า การพิจารณากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือการพิจารณาหลักการการเรียนรู้ซึ่งถือเป็นเสาหลักของการศึกษาควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประสบการณ์เรียนรู้ดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อเข้าใจ (Learning to know) ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ อย่างมีวิจยารณญาณด้วยเหตุด้วยผลเพื่อเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาหรือแนวคิดต่าง ๆ ลักษณะของการเรียนรู้จึงควรเน้นกระบวนการทางการคิดเช่นการอภิปรายการคิดวิเคราะห์ ฯลฯ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ (Learning to do) ให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงจากการปฏิบัติ

3. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to get together) ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้รู้จักการแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกันการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. การเรียนรู้เพื่อเป็นตัวของตัวเอง (Learning to be) ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยการรู้จักคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเองและมีความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจเป็นทั้งคนดีคนเก่งมีความสุขในการเรียนรู้

ปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยตั้งแต่เริ่มแรกเป็นการสอนที่เน้นความสำคัญของโครงสร้างภาษาหรือไวยากรณ์ เพราะมีความเชื่อว่าถ้าผู้เรียนมีความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ภาษาดีแล้ว จะสามารถนำไปใช้ได้ แต่ปรากฏว่าไม่จะเป็นการเรียนแบบไวยากรณ์และการแปล หรือการสอนแบบฟัง- พูด ต่างก็ไม่ได้ผล เพราะผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้ (สุนทร หลุ่ม ประพันธ์.2547, 9-10) ได้เสนอปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ส่วนใหญ่เป็นประเด็นของการที่ความรู้ของครูยังไม่ได้มาตรฐาน การเตรียมการสอนของครูยังไม่สม่ำเสมอ ครูไม่เข้าใจโครงสร้างของหนังสือแบบเรียน ครูไม่มีเวลาแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ครูแปลประโยคให้นักเรียนเป็นภาษาไทย ครูมีความเข้าใจนักเรียนในชั้นของตนน้อยเกินไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่นักเรียนให้ความสนใจกับการเรียนวิชาภาษาอังกฤษน้อยมาก นักเรียนมีพื้นฐานความรู้อ่อนเกินไป นักเรียนไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน จากการศึกษพบว่า จำนวนนักเรียนมีมากเกินไป การเรียนในระดับชั้นหนึ่ง ๆ ดำเนินไปไม่เท่ากัน เนื้อหาที่สอนมีมากเกินไป

4. ปัญหาเรื่องวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน พบว่า ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ครูมีความสับสนเกี่ยวกับหลักสูตร

การทบทวนวรรณกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาพบว่า มีนักวิชาการให้ความสนใจศึกษาการเรียนรู้อังกฤษหลายท่าน เป็นต้นว่า วัฒนาพร รัชชบุษย์ (2541, 17) ได้ศึกษาถึงเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนพบว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ครูทุกคนต้องค้นคว้าฝึกฝนเทคนิคการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องและเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเมื่อพิจารณาจากลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแล้วสามารถจำแนกได้ 6 วิธีคือ 1) การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม 2) การศึกษารายบุคคล 3) การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับเทคโนโลยี 4) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ 5) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ 6) การเรียนแบบร่วมมือ

ในงานศึกษาของทีศนา แคมมณี (2548, 3) อธิบายไว้ว่าการสอนเป็นการบอกกล่าว อธิบายชี้แจง หรือแสดงให้ดูการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ทักษะและเจตคติต่าง ๆ โดยผู้สอนและศิษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในกระบวนการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้เกิดตามความคิดเห็นและความสามารถของตนผู้เรียนหรือศิษย์เป็นผู้รับการถ่ายทอด ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกแห่งไม่จำกัดเวลาและสถานที่แล้วแต่สถานการณ์

วสิษฐ์ เกษมทรัพย์ (2548, 84) กล่าวว่า การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นมีแนวทางการสอนสวนทางกับกระบวนการเรียนรู้ทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนหลายครั้งกลับสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนผู้สอน ซึ่งสาเหตุมาจากผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร ตำรา และสิ่งแวดล้อมโดยที่แต่ละฝ่ายก็มีส่วนร่วมให้ปัญหาในส่วนอื่น ๆ ทวีความรุนแรงขึ้น

นอกจากปัญหาทางด้านเทคนิคการสอนของอาจารย์ที่มีผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดังที่กล่าวมาแล้วบุคลิกลักษณะและบทบาทของครูผู้สอนก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพราะครูผู้สอนจะเป็นเสมือนสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน Miller (1987, 40-41 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ศรีโยธา, 2555) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ดีว่า ควรมีความกระตือรือร้นในการสอน ปัจจัยสำคัญที่สุดในการสอนคือตัวครูและวิธีการสอนของครูจะทำให้ผู้เรียนมีปฏิริยาโต้ตอบโดยใช้ภาษาอังกฤษ มีอารมณ์ขันจะช่วยให้ผ่อนคลายความตึงเครียดและลดความกังวลใจให้กับนักเรียนครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันเพิ่มขึ้นเพราะได้หัวเราะด้วยกันนักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานการเรียนการสอนก้าวหน้ายิ่งขึ้นเพราะนักเรียนไม่กลัวที่จะตอบผิดหรือพูดน้อยลง

สื่อการเรียนการสอนจัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนในด้านของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาและเป็นตัวกลางที่จะนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ Gerlach and Ely (1971, 282 อ้างถึงใน เสาวภาคย์ ศรีโยธยา, 2555) ได้กล่าวว่าสื่อการสอนเป็นกุญแจสำคัญในการวางแผนและการสอนเชิงระบบสื่อเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมากไม่ว่าจะเป็นบุคคลวัสดุอุปกรณ์หรือเหตุการณ์ที่สร้างเงื่อนไขซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทักษะตลอดจนทัศนคติโดยนัยนี้ครูตำราและสิ่งแวดลอมรอบ ๆ โรงเรียนต่างเป็นสื่อการเรียนการสอนทั้งสิ้น และจากการวิจัยของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526, 140) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนว่า แผนการใช้ภาพยนตร์ในการสอนจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้สูงทั้งด้านความเข้าใจและมโนทัศน์ต่าง ๆ ตามหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้ง การใช้โทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอนอย่างมีระบบจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น การใช้สื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนจะมีผลในด้านการเสริมแรงโดยเฉพาะการใช้ระบบสื่อประสม

นอกจากนี้ธารง บัวศรี (2542) ได้กล่าวไว้ว่าอุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสื่อการสอนนั้นมีประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ช่วยในการนำเข้าสู่บทเรียน ใช้ดึงดูดความสนใจ ใช้อธิบายความหมายของคำโดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทย ใช้ช่วยสรุปบทเรียน ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

ส่วนการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นอีกกระบวนการหนึ่งเพื่อช่วยให้ครูติดตามและตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนหลังการเรียนการสอน (กาญจนา จันทะดวง, 2542, 118; สุมาลี จันท์ชะลอ, 2542, 7)

นอกจากนั้นในงานศึกษาของนุรหิมะ หะยีกาเล็ง (2554) ยังพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนคือลักษณะของห้องเรียนในบางโรงเรียนไม่เหมาะกับการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในการฝึกปากเปล่าของนักเรียน เพราะเสียงไปรบกวนห้องใกล้เคียง และขณะเดียวกันในขณะที่นักเรียนต้องการสมาธิในการอ่านในใจ ก็จะมีเสียงจากห้องอื่นรบกวนเช่นกัน ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษไม่ดีเท่าที่ควร โรงเรียนบางแห่งขาดห้องสมุด และหนังสือประกอบอื่น ๆ ทางภาษาอังกฤษที่จะช่วยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา ซึ่งจะช่วยนักเรียนในการเรียนภาษาได้อย่างมาก และยังขาดอุปกรณ์การสอนอื่นที่จะทดแทนห้องปฏิบัติการทางภาษาได้ เช่น เทป แผ่นเสียง เป็นต้น ทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้ฝึกหัดทักษะการฟังและการพูดอันเป็นทักษะพื้นฐานของการเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนบางแห่งไม่มีครูภาษาต่างประเทศที่นักเรียนจะได้มีโอกาสฝึกฝนภาษาจากเจ้าของภาษาโดยตรงผู้บริหารในบางโรงเรียนยังไม่เข้าใจหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษดี มุ่งจะให้ครูสอนเพื่อให้นักเรียนสอบผ่านวิชานี้แต่เพียงอย่างเดียว และในบางโรงเรียน ผู้บริหารไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ

ส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษา เห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองและเปล่าประโยชน์อันเป็นสาเหตุให้ครูที่ถ้อย หมดกำลังใจในการทำงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษาของไทยโดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษยังคงประสบปัญหาและมีอุปสรรคอยู่อีกมาก อาทิเช่น ปัญหาด้านหลักสูตร ซึ่งเปรียบเสมือนหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ปัญหาด้านครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจสาเหตุมาจากตัวครูผู้สอนเองและปัจจัยแวดล้อมอื่นๆประกอบกัน ทั้งที่รัฐบาลได้ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาจากโรงเรียนที่ผู้บริหารยังไม่เข้าใจ และไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เป็นต้นว่า การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน การส่งครูไปอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ หรือเทคนิควิธีการสอน กระนั้นผลของการดำเนินงานที่กล่าวมาเพียงส่วนหนึ่งเหล่านี้ก็ยังมีอาจนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาได้ตามที่วางเป้าหมายไว้ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่า การดำเนินงานของรัฐบาลอาจมีความผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องบางประการ ดังนั้น การศึกษาสภาพ และปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าวนี้ สามารถสะท้อนผลการปฏิบัติงานของบุคคลหลายฝ่าย ทั้งในสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในท้องถิ่นห่างไกล และอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ผลจากการศึกษานี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการพิจารณาการจัดการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษต่อไป

วิธีการศึกษา

ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีวิธีการดังนี้

1. **ผู้ให้ข้อมูลและพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย** ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 18 คน ได้แก่ กลุ่มครู-อาจารย์ และกลุ่มผู้เรียนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดเทศบาล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่จึงคัดเลือกมาพื้นที่ละ 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ โรงเรียนเทศบาลบ้านกาหยู จังหวัดปัตตานี โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านมลายูบางกอก และโรงเรียนเทศบาล 5 บ้านตลาดเก่า จังหวัดยะลา โรงเรียนเทศบาล 1 ถนนภูผาภักดี โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านกาแป๊ะฮูลู จังหวัดนราธิวาส
2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นเพียงแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ เพื่อใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มครู และกลุ่มผู้เรียน
3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และใช้วิธี

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลในประเด็นของสภาพการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิมว่ามีลักษณะอย่างไร เอื้อต่อการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างไร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้นำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา ด้ความ และสร้างข้อสรุป นำเสนอด้วยวิธีการเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปและภาระงานของครู จากการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุประมาณ 27-33 ปี ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีภาษาอังกฤษ มีบางคนจบปริญญาตรีวิทยาศาสตร์ แต่จบปริญญาโท ภาษาอังกฤษ

โรงเรียนมีการเรียนการสอนชั้นอนุบาล-ม.3 โรงเรียนบางแห่งขยายโอกาสเปิดสอนถึงชั้น ม.6 ครูจะต้องสอนต่างระดับ สอนชั้น ป.4-6 และ ม.1-3 ทั้งนี้เนื่องจากในโรงเรียนมีครูสอนภาษาอังกฤษ 1-2 คน ส่วนห้องเรียนมีนักเรียนประมาณ 31-40 คน ครูมีประสบการณ์สอน 3-32 ปี ครูมีภาระงานสอน 18-24 ชั่วโมง/สัปดาห์ และยังมีภาระงานอื่นอีกคือ ดูแลงานกิจการนักเรียน งานห้องสมุด งานฝ่ายปกครอง หัวหน้าสาระ

2. การพัฒนาตนเองของครู การพัฒนาตนเองของครู จากการศึกษา ส่วนใหญ่พบว่า ครูเคยได้รับการพัฒนาตนเองในการไปอบรมหัวข้อการจัดทำหลักสูตร วิธีการสอนภาษาอังกฤษ การจัดทำสื่อการสอนภาษาอังกฤษ การวัดผลประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรสถานศึกษา (สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2558)

3. ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของครู จากการศึกษาพบว่า ครูจะใช้ภาษาอังกฤษพอใช้จนถึงขั้นสามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ ความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษคือ ด้านการอ่าน การพูด การฟัง การเขียน ตามลำดับ (มายา, สัมภาษณ์วันที่ 7 มกราคม 2558 และอามีน๊ะ, สัมภาษณ์วันที่ 17 ธันวาคม 2557)

4. สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครู

4.1 ด้านหลักสูตร จากการศึกษาครูเกี่ยวกับประเด็นการสร้างหลักสูตรพบว่า การสร้างหลักสูตรที่ใช้สอน ครูจะศึกษาสภาพปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ศึกษาเอกสารหลักสูตรและแบบเรียน ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ก่อน แต่ไม่ได้สำรวจความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่วนความรู้ที่นำมาจัดทำหลักสูตรที่ใช้สอน จะได้จากการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่น จากเพื่อนร่วมงาน ศึกษาเอกสารหลักสูตรและแบบเรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ และนำมาจากโรงเรียนต้นแบบแล้วนำมาปรับตามความเหมาะสม (มายา, สัมภาษณ์วันที่ 7 มกราคม 2558)

สำหรับการจัดหน่วยการเรียนรู้ โดยนำมาจากหลักสูตรแกนกลาง จัดให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น จัดตามสภาพความสามารถของนักเรียน และตามความจำเป็นที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียนคำอธิบายรายวิชาที่ใช้สอน โดยนำมาจากหลักสูตรแกนกลาง ศึกษาจากมาตรฐานการเรียนรู้รายปี ศึกษาจากสาระการเรียนรู้ (อามีนะ, สัมภาษณ์วันที่ 17 ธันวาคม 2557)

4.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า การเขียนแผนการสอนของครู ครูจะเขียนแผนการสอนล่วงหน้าก่อนสอนทั้งรายวิชา แยกเป็นรายชั่วโมง โดยศึกษาเนื้อหาที่จะสอนก่อน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเขียนแผนการสอน ส่วนใหญ่เน้นทักษะการอ่าน การพูด การฟัง การเขียนตามลำดับ ครูบางคนจะเน้นทุกทักษะเท่าเทียมกัน สำหรับกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะค้นคว้าจากเอกสาร นำมาจากการอบรม คิดและสร้างขึ้นมาเอง มีบางคนบอกว่านำมาจากแบบเรียน ส่วนภาษาที่ครูใช้ในชั่วโมงสอน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษสลับกับภาษาไทย และบางคนจะใช้ภาษาไทยจะมีภาษาอังกฤษบางครั้ง (โซเฟีย, สัมภาษณ์วันที่ 25 ธันวาคม 2557)

4.3 ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า สื่อการสอนที่ครูใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่จะใช้บัตรคำ รูปภาพ เกมส์ แบบเรียน บางโรงเรียนที่มีคอมพิวเตอร์ก็ใช้คอมพิวเตอร์ และบางคนจะใช้นิตยสาร หนังสือพิมพ์ VCD ประกอบการสอน การจัดทำสื่อการสอนส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเอง ซื้อมาดำเนินเงินตนเอง จัดซื้อด้วยเงินงบประมาณของโรงเรียน บางคนจะให้นักเรียนหามาให้แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษคือ ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ห้องปฏิบัติการทางภาษา มีเป็นบางโรงเรียน ส่วนการศึกษานอกสถานที่พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยพื่อนักเรียนออกไปนอกสถานที่ แต่มีครูบางคนพื่อนักเรียนไปศึกษาแหล่งชุมชนโดยศึกษาเกี่ยวกับอาชีพชุมชน (อาลีนา, สัมภาษณ์วันที่ 9 ธันวาคม 2557 และซาร่าห์, สัมภาษณ์วันที่ 9 ธันวาคม 2557)

4.4 การวัดผลและประเมินผล ครูได้เล่าให้ฟังว่า (อามีนะ, สัมภาษณ์วันที่ 17 ธันวาคม 2557) การวัดผลและประเมินผลจะมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นบางครั้ง แต่จะตรวจงานและสังเกตระหว่างสอนทุกครั้ง วิธีการวัดผลประเมินผล ครูจะใช้แบบทดสอบ แบบสังเกต ตรวจงาน และแฟ้มสะสมงาน ครูส่วนใหญ่จะให้นักเรียน และเพื่อนของนักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล แต่ครูบางคนจะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย

5. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากเสียงสะท้อนของครู

5.1 ปัญหาด้านหลักสูตร ส่วนใหญ่ครูจะมองว่าหลักสูตรกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ บางข้อยากต่อการนำไปปฏิบัติได้จริง จำนวนบทเรียนมากเกินไปไม่สามารถสอนให้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด ครูบางคนไม่ได้รับการอบรมให้ออกแบบการสอนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ก็เลยอาศัยคู่มือเพื่อนร่วมงานซึ่งไม่แน่ใจว่าทำถูกหรือไม่ (แวมินะ, สัมภาษณ์วันที่ 4 ธันวาคม 2557)

5.2 ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน จากการสัมภาษณ์สุภาพร และกนกนิล (สัมภาษณ์วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557) พบว่า ส่วนใหญ่ครูใช้ภาษาอังกฤษในการสอนค่อนข้างน้อย ครูไม่มีเวลาเตรียมความ

พร้อมในการสอนเพราะสอนหลายวิชา หลายระดับ ครูไม่ได้ให้นักเรียนไปจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการนอกห้องเรียน ครูสอนไม่ทันเพราะมีวันหยุดหลายวันโดยเฉพาะในช่วงที่มีเหตุการณ์ความรุนแรง หรืออุทกภัย ครูขาดทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเสริมในการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ ครูขาดเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การใช้เพลง บทสนทนา การเล่นเกม นอกจากนี้ยังพบว่า ครูไม่สามารถสร้างบทเรียนเสริมการสอนได้

5.3 ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าพูดหรือกล้าแสดงออกในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษเพราะคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้ นักเรียนต้องเรียนหลายวิชาในวันเดียวทำให้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาน้อย จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไปทำให้ไม่ได้ฝึกทักษะได้อย่างทั่วถึง นักเรียนคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยาก และไม่ได้มีโอกาสสื่อสารกับเจ้าของภาษา นักเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น กิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ หรือกิจกรรมวันคริสต์มาส นักเรียนมีความรู้ทั่วไปน้อยจึงทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษ (บุคอรี, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2557)

5.4 ปัญหาด้านตำราเรียนและสื่อการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้จัดทำ ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดยะลาพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเสียง วีซีดี และคอมพิวเตอร์ ขาดแคลนหนังสืออ่านนอกเวลา ขาดแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม จำนวนอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ผู้จัดทำ, สัมภาษณ์วันที่ 13 พฤศจิกายน 2557)

5.5 ปัญหาด้านปริมาณงานในความรับผิดชอบของครู จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ส่วนใหญ่ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ครูได้รับมอบหมายงานอื่นในโรงเรียนมากเกินไป จนทำให้ครูไม่มีเวลาจัดหาและเตรียมการใช้สื่อช่วยสอน เพราะรับผิดชอบหน้าที่หลายอย่าง การสอนต่างระดับทำให้ต้องเตรียมบทเรียนมากเกินไป ซึ่งถือว่าเป็นภาระงานหนักของครู (หวันยามิละ, สัมภาษณ์วันที่ 2 พฤศจิกายน 2557 และกอวิณา, สัมภาษณ์วันที่ 2 พฤศจิกายน 2557)

5.6 ปัญหาเกี่ยวกับการขาดการสนับสนุน จากการสัมภาษณ์ครูมารีญาและครูฮาซัน (สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557) เล่าให้ฟังว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนให้เพิ่มจำนวนครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษ เช่น การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ จัดนิทรรศการวันสำคัญที่เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ การซื้อเอกสารประกอบการสอน และการผลิตสื่อมีงบค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนเน้นกิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติเป็นประจำ เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารี การเรียนการสอนที่ให้เรียนรู้ภายในห้องเรียน ทั้งนี้เนื่องจากตารางสอนในแต่ละวันของนักเรียนเต็มทั้งวันจึงไม่ค่อยมีเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรมนอกห้องเรียน

5.7 ปัญหาด้านพื้นที่เสี่ยงภัย จากการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาพื้นที่เสี่ยงภัยพบว่า ในการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงแต่ละครั้งทำให้โรงเรียนปิดการเรียนการสอน เพราะเกรงว่าทั้งครูและนักเรียนจะไม่ปลอดภัย ทำให้เกิดปัญหาต่อกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากครูมีเวลาสอนไม่เพียงพอ นักเรียน

มีเวลาเรียนภาษาอังกฤษน้อยลง เมื่อปิดโรงเรียนทางโรงเรียนไม่มีมาตรการรองรับในการหยุดเรียน เช่น ไม่มีบทเรียนให้นักเรียนนำไปเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านเมื่อมีปัญหาต้องหยุดเรียน จึงทำให้นักเรียนตามไม่ทันบทเรียน (ฟารีดา, สัมภาษณ์วันที่ 22 ตุลาคม 2557 และ ยามีล๊ะ, สัมภาษณ์วันที่ 22 ตุลาคม 2557) นอกจากนี้ยังพบว่าครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงภัย (ฟาติล, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าสภาพ และปัญหาการเรียนรู้อังกฤษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดเทศบาล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเด็นที่น่าสนใจคือ ภาระงานของครูที่มีมาก ทั้งภาระงานสอน และภาระงานที่ต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การเป็นหัวหน้าสาระการเรียนรู้ การดูแลกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ หรือแม้แต่การทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เป็นครูฝ่ายปกครองที่คอยดูแลด้านวินัยโรงเรียน ตลอดจนการเป็นครูประจำชั้น นอกจากนี้ยังพบว่า ครูภาษาอังกฤษในแต่ละโรงเรียนมี 1-2 คน และสอนต่างระดับ บางโรงเรียนสอนทุกระดับชั้นหากมีครูน้อย หากมีครูหลายคนก็จะได้อสอน 1-2 ระดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนมีอัตรากำลังในแต่ละสาขาวิชาจำนวนไม่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุรหะมะ หะยีกาเล็ง (2554) ที่กล่าวถึงปัญหาของการเรียนรู้อังกฤษเกิดจากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญคือ เกิดจากโรงเรียนที่ยังไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การไม่ได้จัดห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษให้แก่ครูและนักเรียนได้เรียนรู้

นอกจากนี้ยังพบว่า หลักสูตรมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจน บางข้อยากต่อการนำไปปฏิบัติได้จริง จำนวนบทเรียนมากเกินไปไม่สามารถสอนให้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด ครูบางคนไม่ได้รับการอบรมให้ออกแบบการสอนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ก็เลยอาศัยดูจากเพื่อนร่วมงานซึ่งไม่แน่ใจว่าทำถูกหรือไม่ การที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการทำได้แบบกว้าง ๆ เพื่อให้แต่ละโรงเรียนปรับได้ตามความยืดหยุ่นของแต่ละโรงเรียน ซึ่งครูมองว่า บางอย่างยากต่อการนำไปปฏิบัติจริง เพราะการเขียนจะเป็นเชิงนามธรรมมากกว่า ทำให้มีความกังวล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร หลุ่นประพันธ์. 2547) กล่าวว่าปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคือ ครูไม่เข้าใจโครงสร้างของหนังสือแบบเรียน ครูไม่มีเวลาแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ครูมีความสับสนเกี่ยวกับหลักสูตร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าปัญหาของการเรียนรู้อังกฤษในพื้นที่เสี่ยงภัย ในการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงแต่ละครั้ง ทำให้โรงเรียนปิดการเรียนการสอน เพราะเกรงว่าทั้งครูและนักเรียนจะไม่ปลอดภัย ทำให้ครูมีเวลาสอนไม่เพียงพอ นักเรียนมีเวลาเรียนภาษาอังกฤษน้อยลง ดังนั้นทางโรงเรียนควรมี

มาตรการสำรองให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองโดยจัดบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนได้นำไปเรียนเพิ่มเติมที่บ้านเมื่อมีเหตุการณ์ความรุนแรงหรือการใช้ใบงานสั่งงานนักเรียนให้ทำกิจกรรมล่วงหน้า

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2544).การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตร
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กาญจนา จันทะดวง.(2542).พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาอังกฤษโครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระ
เกียรติ.สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทิพย์วัลย์ มาแสง.(2532).การสอนภาษาอังกฤษสำหรับคนไทย.กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษร.
- ทศนา แคมณี.(2548).การใช้บทบาทสมมุติในการเรียนการสอน.กรุงเทพฯ: เอิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น,
- นุรหมีะ หะยีกาเล็ง(2554)การเปรียบเทียบปัญหาการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน
โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส. สารนิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
สงขลา.
- ผ่องใส ถาวรจักร และคณะ.(2551).ความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ต่อการจัดการเรียน
การสอนของอาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยราชพฤกษ์
- รุ่งทิพย์ รัตนทานุสร.(2544).การสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.วารสารทางวิชาการราชภัฏกรุง
เก่า. 7 (14): 66-73.
- โรงเรียนอัสดีนียาตุลอิสลามมีเยห์. (2552) นราธิวาส.
- ศิวัตี สาและ.(2553).ปัญหาการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2.สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ศุภวรรณ ทะกันจร.(2542).ความรู้ด้านไวยากรณ์และการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนอนุเฉทของนักเรียน
ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการกำหนดงานเพื่อยกระดับ ความตระหนักด้าน
ไวยากรณ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2551ก). หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2551ข).ตัวชี้วัดและ
สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุนทร หลุ่นประพันธ์.(2547).*การศึกษาปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยี.ปริญญาานิพนธ์กศ.ม. สาขาวิชาการอุดมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุภัณฑา เจริญวัลย์.(2540).*การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์กศ.ม.สาขาวิชาการอุดมศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุมาลี จันทร์ชโล.(2547).*การวัดและการประเมินผล กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีด.*
- เสาวภาคย์ ศรีโยธา.(2555).*ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1.สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.*
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย.(2531).*เอกสารคำสอน หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- อัมพร ดวงงาม.(2552).*การพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*
- Brown, D.H. (2007) *Teaching by Principle: An Interactive Approach to Language Pedagogy.* (3rd ed.) New York: Pearson Longman.
- Brown, D.H. (2000). *Principle of Language Learning and Teaching.* (4th ed.) New York: Coombs, P.H. (1973). *New Path to Learning for Rural Children and Youth.* Paris.
- Ellis, R. (1994).*The Study of Second Language acquisition.* New York: Oxford University Press.

บุคลากรกรม

- กนกนิล, นักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านมลาญบางกอก จังหวัดยะลา
- กอวิณา, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 2 พฤศจิกายน 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านกาแป๊ะฮูลู จังหวัดนราธิวาส
- ซาร่าห์, นักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 9 ธันวาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

โซเฟีย, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 ธันวาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 ถนนภูผาภักดี จังหวัดนราธิวาส
บุคอรีย, นักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล บ้านกาหยี่ จังหวัดปัตตานี
ฟาติลา, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557)ที่โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านมลายูบางกอก จังหวัดยะลา
ฟารีดา, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 22 ตุลาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 ถนนภูผาภักดี จังหวัดนราธิวาส
มาया, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 7 มกราคม 2558 ที่โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านกาแป๊ะฮูลู จังหวัดนราธิวาส
มารียา, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านตลาดเก่า จังหวัดยะลา
มูฮัมหมัด, นักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 13 พฤศจิกายน 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านตลาดเก่า

จังหวัดยะลา

ยามีลี๊ะ, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 22 ตุลาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 ถนนภูผาภักดี จังหวัดนราธิวาส
แวมิน๊ะ, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 4 ธันวาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านตลาดเก่า จังหวัดยะลา
สุขสวัสดิ์, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2558 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 ถนนภูผาภักดี จังหวัด

นราธิวาส

สุภาพร, นักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านตลาดเก่า

จังหวัดยะลา

หวันยามีลี๊ะ, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 2 พฤศจิกายน 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านกาแป๊ะฮูลู จังหวัด

นราธิวาส

อามีน๊ะ, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 17 ธันวาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ อำเภอเมือง

จังหวัดปัตตานี

อาลีนา, นักเรียน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 9 ธันวาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ อำเภอเมือง

จังหวัดปัตตานี

ฮาซัน, ครู ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557 ที่โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านตลาดเก่า จังหวัดยะลา